

Kalligráfia gyakorlatok

Voronko Vera

Kalligráfia rovatunkban most tipográfus, grafikus hallgatók alkotásaiból válogattunk, kiegészítve a tipográfus képzés utáni önállóan tervezett alkalmazott kalligráfiákkal. Meglepő, hogy nagyon nehéz írni a kalligráfiáról, mármint szövegesen, elbeszélve, elemezve: Mi varázsolja jellegzetessé, könnyeddé, értelmessé, sőt igazzá az írást? Ezért nagyon örülök, hogy ennyi év után is az alkotók – volt hallgatóim, diákjaim, akik mára „kolégák” – szívesen megosztják és gondolataikkal kísérik a kalligrafikus lapjaikat.

A kalligráfia tantárgy a tervezési szemléletmód megalapozásában nyújt segítséget. A tervek, variációk kidolgozását gazdagíthatja, mert egy feladat, egy terv több olyan ötletet rejt magában, amit hagyni kell kibontani. A kalligráfiára jellemző, hogy manuális, írás közben minden vonás ismétlődő mozgásban formálódik, és szabályai megtanulhatók. De miközben egyes képi-fogalmi viszonyokat (például szimmetria) általában jól ismerünk, addig magára az írásra vonatkozó szabályait kevésbé.

Úgy vélem, a kalligráfiát önmagában nem lehet művelni a tipográfia művelése nélkül és vice versa. Legalább tíz év szükséges az elmélyüléshez. Nem a kellő tehetség, szorgalom, időbeosztás

hiánya miatt, hanem mert sajátosan fonódnak össze a gyakorlati és elméleti ismeretszálak. Ebből a szempontból világossá válik, hogy a kézírás utánzó digitális betűtípusok, a Script stílusok (Handwritten, Calligraphy) alkalmazása is gyakorlati, elméleti tudást kíván.

Kalligráfia órákon írással és írott betűalkotással foglalkozunk, viszont szerkesztéses betűrajzzal nem. Jó, ha minden hallgató rátalál saját íróeszközére és megtalálja saját belső ütemét, belső hangjának lüktetését. Így ráhangolódik a betűk lélektanára, és a részletek megfigyelésével többféle megközelítést (interpretáció) ismerhet meg.

A képzések hosszabb időtartama (hét alkalom, azaz 7 hét egy szemeszterben) alaposabb ismeretet nyújt, a lelkesítő inspiráció és a pillanatnyi önismereti kalandozás átalakulhat egy koncentráltabb, fegyelmezett tanulmányozássá. A mellékelt hallgatói munkák ezt a folyamatot érzékeltetik. (Leírás korábbi feladatokról: *Mozdulatábécé*. in. Magyar Grafika 2012/6. 64–69.)

A Tipost METU képzésén átgondoltan épülnek fel a tantárgyak. A féléves kipakolásokon kiderül, hogy a hallgató hogyan alkalmazza a kalligráfiát a többi tantárgy feladataiban, például ar-

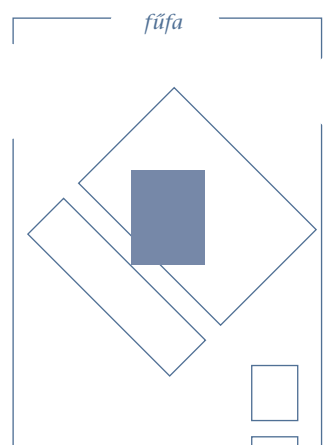
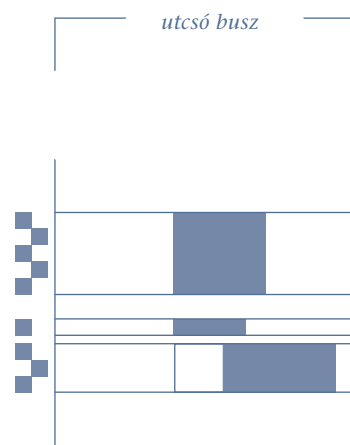
Montázskompozíciók

Roza Adrienn (RA) és Voronko Vera (VV) közösen készített A2 lapjai. Helyszín és évszám: Debrecen, MODEM, a Harsány című kiállításhoz kapcsolódó Electric Paint workshop (Major Lajos vezetésével). 2019

culati elemként névjegykártyán, magazin lapfejen vagy feliratként. A tervezés átlép egy másik szintre. Az alkalmazott kalligráfia egyrészt letisztult, kevésbé szubjektív írás- és betűtechnikájú. Másrészt a sűrített kifejezőerő mértéktartóvá, kiművelté, igényesebbé válhat. A digitális grafika minősége is más, mint a kézzel írotté. Általában a vektorvagy pixelalapú végeredmény felületében semlegesebb, így összehangolható a tipográfiai környezettel.

Mi a közös a manuális gyakorlatok és az alkalmazott kalligráfia gyakorlata között? A stílus, a kompozíció, az arányok gondos kialakítása, és mindkettő eszköztárában ott van a fekete-fehér szövegelem, a montázstechnika, a geometrikus felépítés.

A következő oldalakon egybe gyűjtött alkotások témái, címei: Montázskompozíciók; Kalligráfiák Zapf plakátokhoz; Kódexlap; valamint Alkalmazott kalligráfia. A kalligrafikus lapokat bemutató képek az alkotók fotói.

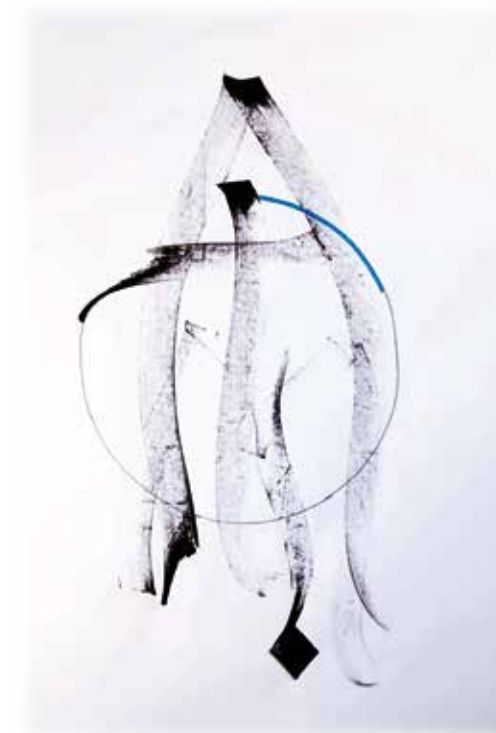

RA, VV

FOTÓ: MAJOR LAJOS

A Harsány című kiállítás kapcsán rendezett workshop remek lehetőséget biztosított a közösségi gondolkodásra és alkotásra. A kiállító tér falain, amelyen a kortárs orosz plakátművészet rendkívül színes és izgalmas darabjai sorakoztak, egy olyan teret biztosított az alkotók számára, ahol bátran kísérletezhetek különböző technikákkal és módszerekkel – Adrienn visszaemlékezése

SA
.....
CSD

Kalligráfiák Zapf plakátokhoz
Sulics Anett (SA) és Csepregi Dóra (CSD)
kalligrafikus kompozíciói. Soproni Egyetem
Alkalmazott Művészeti Intézet. (A tervező-
grafikai feladatrészt Barka Ferenc vitte.) 2018

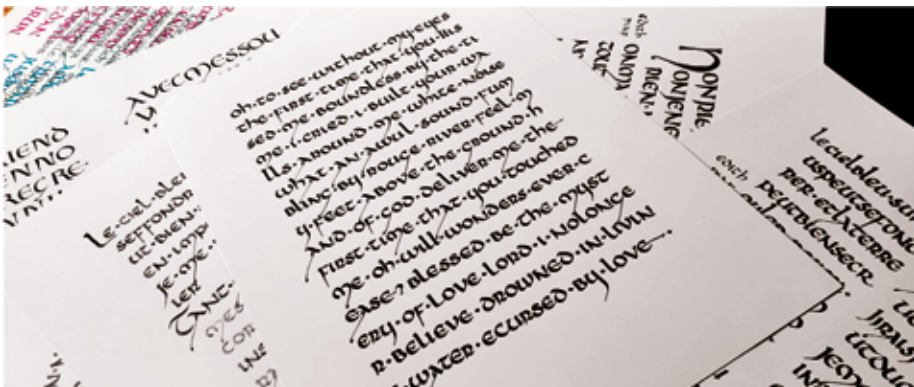
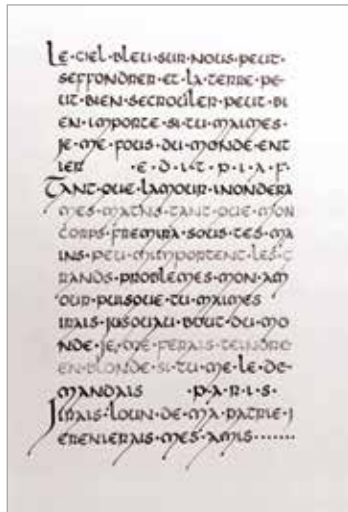
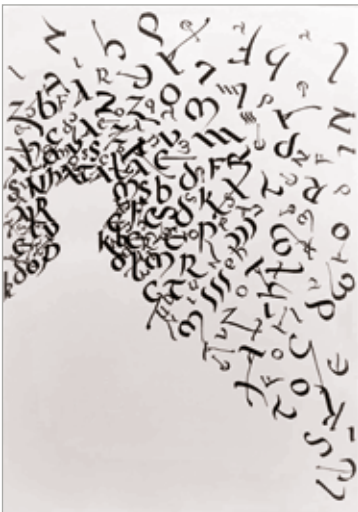
A kalligráfiában elsősorban a különböző eszközökkel való nyomhagyás és a gesztusok sokfélesége érdekel. A szabad kísérletezés. Az a fajta káoszteremtés, ami mégis mindig szép és egyedi marad – Anett gondolatai a kalligráfiáról

A Zapfino (és az Optima) betűtípusból indult ki a koncepcióm, néhány részletben igyekeztem megtartani a Zapfino jellegzetes íveit, ugyanakkor a lágy mozdulatokat a geometrikus vonalakkal szerettem volna ellensúlyozni, hogy egyfajta feszültséget keltsek a plakáton – ismertette Dóra a kompozícióit

BP

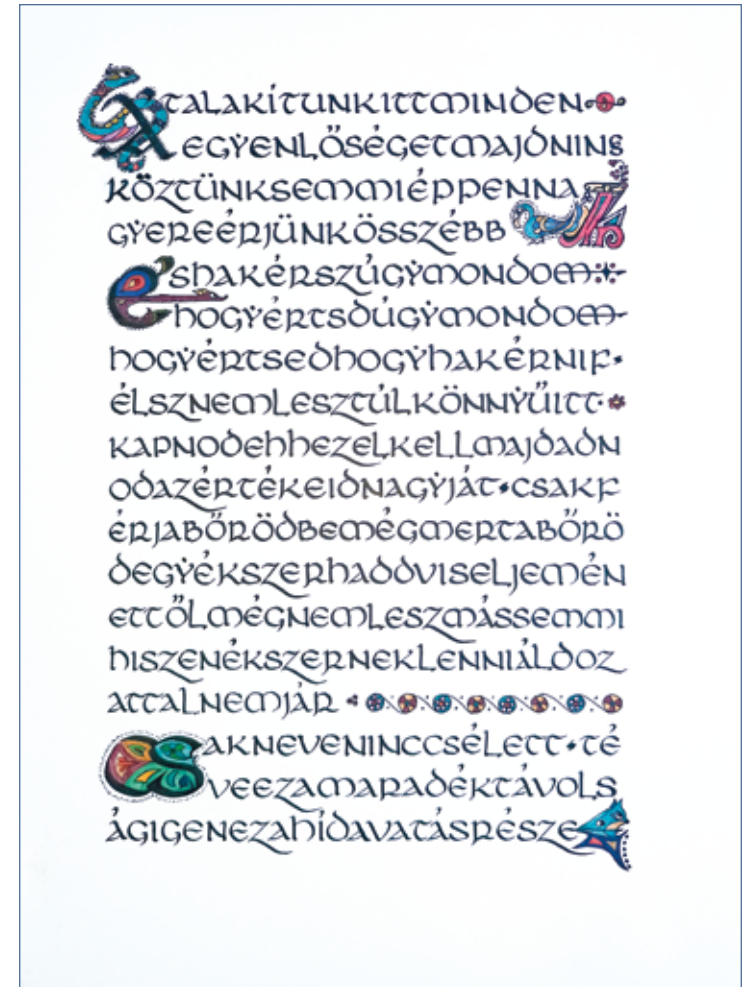
BA

Kódexlap

KM

Bézi Anita (BA), Búr Péter (BP),
Kőrösi Márta (KM) kalligrafikus lapjai.
Tipost METU Tipográfus (Print- és
webdesign) szakirányú továbbképzés.
Budapest 2020, 2022
<https://tipost.hu/>

A két kódexlapot a Book of Kells ihlette; amellett, hogy a kalligráfia gyakorlatok során nagyon megkedveltem az unciális betű rendezettségét, a színes állatdíszek alkalmazásának lehetősége is kiváltképp inspiráló volt. Ennek eredményeképp született meg a dalszövegrészletet ábrázoló oldal – idézte fel élményeit Márta

Alkalmazott kalligráfia

Benák Augusztina (AB),
Bán Annamari (BA, 61. o.) kalligráfiái

Úgy hiszem, Rilke szavai találók:
A művészet egy út. Számomra a kalligráfia
egy út, amely néha kanyargós, néha rögös,
de mindig újat ad, és minden lépést
élvezettel teszek meg – vallja Augusztina

www.instagram.com/augiebenak/

